

15.7.2022

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, AURINKOVOIMALAHANKE KAASMARKKU, ULVILA, IBV SUOMI OY

HANKE

Aurinkoenergian tuotantoalue, Ulvila

HANKKEESTA VASTAAVA

IBV Suomi Oy
Lautatarhankatu 10
00580 Helsinki

ASIAN VIREILLETULO

IBV Suomi Oy on 13.5.2022 pyytänyt Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ratkaisua siitä, tuleeko suunniteltuun aurinkovoimalahankkeeseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

IBV Suomi Oy:n suunnittelemaan aurinkovoimalahankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta on saatu YVA-lain (252/2017) 12 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 1 §:n edellyttämät tiedot.

Hankkeen kuvaus ja sijaintipaikan ympäristö

Hankkeessa suunnitellaan aurinkovoimalaitosta, jossa rakennetaan aurinkopaneelirivejä. Tuotettu sähkö kootaan maakaapelein rivistöjen väleihin sijoitettavien muuntamoiden kautta tuotantoalueen sähköasemaan.

IBV Suomi Oy suunnittelee yhteensä noin 330 hehtaarin aurinkovoiman tuotantoaluetta noin 7 kilometriä koilliseen Ulvilan keskustasta. Hankealue sijaitsee metsätalousalueella. Hankealueen eteläpuolella kulkee valtatie 11 ja lounaisreunalla yhdystie 2554. Hankealueen läpi kulkee metsäautotie.

Alueelle rakennetaan mahdollisesti huoltoteitä paneelien ja muuntamoiden huollon mahdollistamiseksi. Paneelialueet aidataan sähköturvallisuussyistä. Osa-alueiden väliin jää ympäröivät metsäalueet yhdistäviä kulkuyhteyksiä.

Hankkeen elinkaari on laskennallisesti noin 40 vuotta. Mikäli aurinkoenergian tuotantoalueen toimintaa ei jatketa, vapautuu alue muuta maankäyttöä varten.

Tuotantoalueen toteuttaminen vaikuttaa alueen kasvillisuuden nykyisiin ja tuleviin hiilinieluihin ja -varastoihin, kun metsäisillä alueilla puusto poistetaan. Käytön aikaiset myönteiset ilmastovaikutukset ylittävät puuston hiilinielujen ja -varastojen menetyksiin liittyvät elinkaariset päästövaikutukset viimeistään kolmen käyttövuoden jälkeen.

Hankkeesta ei synny päästöjä veteen, ilmaan eikä maaperään. Aurinkovoimala ei myöskään aiheuta melua tai merkittäviä maisemavaikutuksia. Paneelirivistöt ja huoltotiet rakennetaan siten, että maaperää ja maastoa muokataan mahdollisimman vähän.

Käyttöään päätyttyä paneelit sekä niiden telineissä käytetyt metallit voidaan kierrättää. Aurinkoenergian tuotantoalueiden purkamisen jälkeen rakennuspaikkojen kasvillisuus palautuu osittain. Pysyvämmät vaikutukset kohdistuvat lähinnä huoltoteiden ympäristöön.

Hankealueen nykytilan kuvaus

Maankäyttö ja kaavoitus

Nykyinen maankäyttö

Hanke sijoittuu noin seitsemän kilometriä Ulvilan keskustasta koilliseen, Kaasmarkun kylän läheisyyteen. Hankealue sijoittuu kokonaan Ulvilan kaupungin alueelle.

Hankealue on metsätalousaluetta, jolla on myös pieniä ojitettuja soita. Alue on topografialtaan varsin tasaista. Hankealueen läpi kulkee metsäautotie, joka kytkeytyy itäpäässään valtatie 11:ta ja länsipäässään yhdystie 2554:ään.

Hankealueen länsipuolella sijaitsee Fingrid Oy:n Ulvilan sähköasema. Sähköasemalta lähtee pohjoiseen kaksi 400 kV:n voimajohtoa, koilliseen 400 kV:n ja 110 kV:n voimajohdot sekä koillisen kautta etelään 2 kpl 110 kV:n ja 2 kpl 400 kV:n voimajohtoja. Hankealueen läpi kulkee Fingridin sähköasemalta lähtevä Kemira Chemicals Oy:n 110 kV:n voimajohto.

Asutus

Hankealueen eteläpuolella sijaitsee Kaasmarkun kyläkeskittymä. Kyläkokonaisuudessa on noin 600 asukasta. Kylän ja hankealueen välissä kulkee valtatie 11.

Hankealueen itäpäässä sijaitsee asuinrakennus, joka jää tontteineen hankealueen sisälle. Hankekehittäjä neuvottelee maanomistajan kanssa tontin liittämistä osaksi hankealuetta.

Hankealueen lounaispuolella sijaitsee yksi asuinrakennus. Etäisyyttä hankealueen ja rakennuksen välillä on noin 270 metriä. Hankealueen länsipuolelle on sijoittunut

nauhamaista asutusta, josta lähin asuinrakennus sijaitsee 530 metrin etäisyydellä hankealueesta.

Hankealueen pohjoispuolella lähin asuinrakennus sijaitsee 210 metrin etäisyydellä hankealueesta.

Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat noin 1,4 kilometrin etäisyydellä hankealueen itäpuolella.

Elinkeinot

Hankealueen keskeisin elinkeino on metsätalous. Hankealueen läheisyydessä olevilla pelloilla harjoitetaan maataloutta.

Kaasmarkun kylässä on pienyritystoimintaa, yhdistystoimintaa sekä mm. sivukirjasto ja vapaapalokunta. Lähin oppilaitos on Kaasmarkun koulu, jossa on noin 70 oppilasta. Hankealueen etäisyys kouluun on noin 800 metriä.

Virkistys ja matkailu

Hankealue ei ole virkistyskäytön kannalta erityisen merkittävä eikä alueella sijaitse merkittäviä ulkoilu- tai retkeilyreittejä.

Kaasmarkunjoen varrella sijaitsee uimaranta, luontopolku sekä nuotiopaikka. Matkaa Kaasmarkunjoelle on hankealueelta lyhimmillään noin 700 metriä.

Hankealueen koillispuolella noin seitsemän kilometrin etäisyydellä sijaitsee Joutsijärven retkeilyalue.

Joutsijärven eteläpuolella sijaitsee Luonnonvarakeskuksen opetusmetsä, jonne etäisyyttä hankealueelta on noin 6,5 kilometriä. Hankealueesta luoteeseen sijaitsee toinen Luonnonvarakeskuksen tutkimusmetsä, jonne matkaa on noin kuusi kilometriä.

Uvilan keskustan matkailu- ja virkistyspalveluihin on matkaa noin seitsemän kilometriä.

Maakuntakaava

Satakuntaliiton maakuntavaltuusto on hyväksynyt kokonaismaakuntakaavan 17.12.2009 ja se on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.11.2011.

Maakuntakaavassa hankealueen itä- ja eteläosaan sijoittuu voimalinja sekä itäosaan ohjeellinen voimalinja.

Hankealueen länsipuolelle sijoittuu luonnonsuojelualue.

Hankealueen eteläpuolelle sijoittuu valtatie 11. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Valtatie-merkinnäkohdalla eteläpuolella on myös merkintä muinaismuistoalue.

Hankealueen länsipuolinen alue sekä Kaasmarkun kylä sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle.

Hankealueen länsipuolella sijaitsee energianhuollon alue. Paikalla sijaitsee Fingridin sähköasema.

Satakunnan vaihemaakuntakaava I (tuulivoima)

Satakunnan I vaihemaakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 3.12.2014 ja kaava sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.5.2016.

Hankealuetta lähinnä oleva kaavaan merkitty tuulivoima-alue sijaitsee Harjavallan kaupungin ja Nakkilan kunnan alueella noin viisi kilometriä hankealueesta etelään.

Satakunnan vaihemaakuntakaava II (biotalous, kauppa, kulttuurimaisema)

Satakunnan vaihemaakuntakaavan II tavoitteena on uusiutuvan energian ja biotalouden kasvumahdollisuuksien edistäminen, muuttuvan kaupan mahdollisuuksien tunnistaminen sekä maakunnan kulttuurisen identiteetin vahvistaminen asukkaat ja luonnon ympäristö huomioiden.

Satakunnan maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan 17.5.2019. Hyväksymispäätös sai lainvoiman 1.7.2019.

Vaihemaakuntakaavassa II ei ole lisämerkintöjä hankealueelle. Kaavassa Kaasmarkun kylä on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi ja hankealueen länsipuoliset pellot maisemallisesti tärkeiksi alueiksi, joita koskee suunnittelumääräys.

Vaihemaakuntakaava II:ssa on koko maakuntakaava-aluetta koskeva aurinkoenergiaan liittyvä suunnittelumääräys. Suunniteltaessa aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoin ja asutukseen. Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa tulee huolehtia, että luonnonarvojen, virkistys- ja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.

Yleiskaavat

Hankealueen eteläisin osa sijoittuu Kaasmarkun osayleiskaavan alueelle. Tämä osa hankealueesta on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Alueen pohjoisreunassa on voimajohto tai -linja merkintä. Lähellä valtatie 11:ta kapealla hankealueen kaistaleella on merkintä: alueen osa, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (my). Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon sen soveltuvuus liito-oravan elinympäristöksi. Metsän hoidossa on turvattava liito-oravan pesäpuiden sekä niitä suojaavan ja liikkumiseen tarvittavan puuston säilymisedellytykset.

Edellä mainittu alue kuuluu valtatie 11:ta mukailevaan melualueeksi merkittyyn alueeseen. Hankealueen kaakkoiskulman pieni osa sijoittuu merkinnällä alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänne (SM(5)) merkitylle alueelle.

Asemakaavat

Hankealueelle ei ole voimassa olevia asemakaavoja. Hankealueen ja valtatie 11 eteläpuolella sijaitsevalla alueella on voimassa Kaasmarkun keskustan rakennuskaava.

Hankealuetta lähinnä oleva valtatie reunustava alue on kaavassa merkitty maa- ja metsätalousalueeksi (M). Lähimmät asuinalueet sijoittuvat yksiasuntoisten erillispientalojen korttelialueelle (AO-1).

Normaaliin toimintaan liittyvät riskit

Hankealueen sähköasemalla on teoreettinen tulipaloriski.

Hankealueen muuntamoissa on käytössä yleisesti muuntajissa käytettävää muuntamoöljyä. Muuntamot sijaitsevat suljetuissa teräskonteissa, eikä muuntajaöljy pääse valumaan maastoon mahdollisessa häiriötilanteessakaan.

Paneelikentät aidataan sähköturvallisuussyistä. Tällä estetään ulkopuolisten pääsy aurinkoenergian tuotantoalueelle ja mahdollisen sähköiskuvaaran synty.

Luonnonympäristö

Pohja- ja pintavedet

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse tärkeitä pintavesialueita. Hankealueen luoteispuolella noin 160 metrin etäisyydellä sijaitsee 3,1 hehtaarin kokoinen Haukijärvi. Hankealueen koillispuolella 650 metrin etäisyydellä sijaitsee Kullaan Pyhäjärvi.

Hankealue sijoittuu Kokemäenjoen vesistöalueelle. Hankealueella on metsää ja pieniä ojitettuja soita. Alueen ojaverkosto yhdistyy kokoomauomiksi ennen länsipuolen peltoalueita, josta vedet laskevat Harjunpäänjoen kautta Kokemäenjokeen.

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse tärkeitä pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue Palus sijaitsee noin 3,3 kilometrin etäisyydellä alueen koillispuolella. Alue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue ja sen antoisuus on noin 450 m³ päivässä ja sen määrällinen tila on hyvä.

Maa- ja kallioperä

Hankealueen maaperä on pääasiassa sekalajitteista tai hienojakoista maalajia, joiden päälajiketta ei ole selvitetty, sekä turvekerrostumia. Lisäksi alueella on joitakin soistumia. Kallioperä on pääosin biotiittiparagneissiä pois lukien alueen itäpääty, jossa kallioperä koostuu osittain myös tonaliitista.

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole nykyistä kaivostoimintaa, mutta hanke sijoittuu alueelle, jolle Scandian Metals AB on jättänyt varausilmoitushakemuksen.

Hankealueen läheisissä tutkimuspisteissä on havaittu happamia sulfaattimaaesiintymiä. Lähin tällainen tutkimuspiste sijaitsee noin 450 metrin etäisyydellä hankealueen pohjoispuolella. Hankealueella happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on pääosin pieni tai hyvin pieni, mutta hankealueen pohjoisosissa on alueita, joilla niiden esiintymisen todennäköisyys on kohtalaista.

Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -alueet

Hankealueen läntinen reuna sivuaa Kaasmarmunmäen Natura-alue (SAC). Natura-alueen suojeluperusteina on boreaaliset luonnonmetsät ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista liito-orava.

Seuraavaksi lähin suojelualueverkostoon kuuluva kohde on Puronotkon luonnonsuojelualue noin 400 metriä hankealueesta etelään.

Kaasmarmunmäen (FI0200143, SAC) Naturatarvearviointi

Hankealueen länsipuolella sijaitsee Kaasmarmunmäen Natura 2000 -alue.

Natura-alueen pinta-ala on 14 hehtaaria. Pääosa alueesta koostuu mustikkatyyppin tuoreen kankaan (MT) kuusivaltaisesta lahoppuustoisesta metsästä, jossa sekapuuna on järeää mäntyä. Alueen etelä- ja pohjoisosissa on ojitettua, osin turvekankaaksi muuttunutta lahoppuustoista kangaskorpea. Vallitsevat kasvillisuustyytit alueella ovat ruohoinen mustikkaturvekangas (RhMTKg), ruohoinen mustikkakangaskorpi (RhMKgK) ja -muuttuma, mustikkakangaskorpi (MTKgK) sekä ruohoturvekangas (RhTKg).

Kohde kuuluu vanhojen metsien suojeluohjelmaan. Alue suojellaan luonnonsuojelulailla.

Satakunnan viherkäytävät

Satakunnan viherrakenneselvityksessä on selvitetty maakunnan luonnon ydinalueiden väliset ekologiset yhteydet. Hankealue sijoittuu osin luoteis-kaakkoissuuntaisen viherkäytävän kohdalle. Käytävälinjaukset on hankealueen kohdalla haarautunut kahteen osaan, joista itäinen haara on merkitty vahvemmin.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Hankealueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita tai kulttuuriympäristöjä. Hankealueen länsipuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat noin 3,2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Hankealueen kaakkoispuolella noin 1,8 kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) Leineperin ruukki ja yhdyskunta. Maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ovat hankealueen länsipuolella sijaitseva Harjunpään kylä ja kulttuurimaisema, lounaispuolella sijaitseva Kaasmarmun kylä ja kulttuurimaisema sekä eteläpuolella sijaitseva Leineperin ruukinalue, jonka maakunnallisesti arvokas alue on RKY aluetta suurempi.

Hankealueen eteläosassa sijaitsee muinaisjäännösalue nimeltään Pikatienvarsi. Kyseessä on pronssikautinen hautapaikka. Hankealueen pohjoispuolella sijaitsee muinaisjäännösalue nimeltään Ylijoki. Alueella sijaitsee ajoittamattomia rökkiöitä. Etäisyyttä hankealueeseen on noin 320 metriä. Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse muita muinaisjäännöksiä.

Hankealue on metsätalouskäytössä. Aurinkopaneelit sijoittuvat peitteisille metsäalueille. Tien ja hankealueen väliin voidaan halutessa jättää näköesteeksi esimerkiksi pensasrivistö, mikäli sille nähdään tarvetta.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Viisi kilometriä hankealueen eteläpuolella sijaitsee vaihemaakuntakaavassa I osoitettu tuulivoiman tuotantoalue. Mikäli alueella toteutetaan tuulivoiman tuotantoa, on sillä yhteisvaikutuksia aurinkovoiman tuotantoalueen kanssa sähköverkkojen osalta.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

Vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen

Toimintansa aikana aurinkoenergian tuotantoalueella ei voida harjoittaa metsätaloutta. Energian tuotannon päätyttyä alue voidaan palauttaa metsätalouskäyttöön, joten vaikutukset nykyiseen maankäyttöön eivät ole pysyviä. Metsätalous hankealueen läheisyydessä voi jatkua entisellään energiantuotannon aikana.

Vaikutukset asutukseen

Alueen itälaidalla yksi asuinrakennus jää tontteineen hankealueen sisälle. Hankekehittäjä neuvottelee tontilla sijaitseva rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksesta ja sen myötä tontin mahdollisesta liittämisestä hankealueeseen tai vaihtoehtoisesti puskurivyöhykkeen jättämisestä tontin ja hankealueen välille. Muutoin asutusta ei sijaitse hankealueen välittömässä läheisyydessä. Hankealueen ja asutuksen välillä on etelässä valtatie sekä idässä ja pohjoisessa voimajohtoauea, joten näkymä ei ole nykyiselläänkään enää täysin luonnontilainen. Näköesteenä toimivien metsäalueiden jäädessä pääosin hankealueen ja asuinrakennusten väliin, matalista aurinkopaneeleista johtuva näköhaitta ja vaikutus elinympäristön terveellisyyteen, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen on vähäinen.

Vaikutukset elinkeinoihin

Toimintansa aikana aurinkoenergian tuotantoalueella ei voida harjoittaa metsätaloutta. Energiantuotannon päätyttyä alue voidaan palauttaa metsätalouskäyttöön, joten vaikutukset nykyiseen metsätalouskäyttöön eivät ole pysyviä. Hankkeella on mahdollisesti positiivisia vaikutuksia Kaasmarkun pienyritystoimintaan.

Vaikutukset virkistykseen ja matkailuun

Aurinkoenergian tuotannon vaikutukset virkistykseen ja matkailuun koskettavat lähinnä hankealuetta. Hankealue aidataan, jolloin alueen virkistyskäyttö estyy. Hankealueella ei sijaitse virkistys- tai matkailurakenteita. Alueen käyttö virkistykseen on todennäköisesti vähäinen eikä matkailullista käyttöä ole. Näin ollen vaikutus virkistykseen on vähäinen eikä vaikutuksia matkailuun ole.

Kaasmarkunjoen virkistysrakenteet eivät sijaitse hankealueen valuma-alueella, joten vaikutuksia ei ole. Hankealueen valuma-alueen alapuolisille osuuksille voi olla pieniä virtaaman kiintoainesvaikutuksia hankkeen rakennusvaiheessa. Valuma-alue on hyvin maatalousvaikutteista, joten suurta vaikutusta veden laatuun ei ole.

Lähiseudun merkittävin virkistys- ja matkailualue Joutsijärvi sijaitsee noin 6,5 kilometrin päässä hankealueesta. Aurinkoenergian tuotannolla ei ole maisema- eikä meluvaikutuksia lähiseudun virkistys- ja matkailutoiminnalle. Luonnonvarakeskuksen opetusmetsät sijaitsevat myös etäällä, joten hankkeella ei ole niihin vaikutusta.

Aurinkoenergian tuotanto voi kiinnostaa matkailijoita ja tienkäyttäjiä, joten tuotantoalueella voi olla positiivisia vaikutuksia alueen yritystoimintaan.

Vaikutukset maakuntakaavaan

Hankealueen eteläosaan sijoittuu alueita, joilla on yleiskaavan mukaisia merkintöjä erityisistä ympäristöarvoista tai muinaismuistolailla rauhoitetuista muinaisjäännöksistä. Alueiden tämänhetkinen tilanne ja merkitys hankkeen kannalta selvitetään ja tarvittaessa huomioidaan hankealueen suunnittelussa.

Vaikutukset toimintaan liittyviin turvallisuusriskeihin

Tulipalojen, kemikaalivuotojen ja sähköiskuvaaran riski on erittäin pieni.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Hankealueen valuma-alueen alapuolisille osuuksille voi olla pieniä virtaaman kiintoainesvaikutuksia hankkeen rakennusvaiheessa. Valuma-alue on hyvin maatalousvaikutteista, joten suurta vaikutusta veden laatuun ei ole. Aurinkoenergian tuotannon aikana vaikutuksia pintavesiin ei ole.

Lähin pohjavesialue sijaitsee 3,3 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Vaikutuksia pohjavesiin ei ole.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

GTK:n maaperäkartan tietojen mukaan valtaosa alueesta on rakennettavuudeltaan hankkeen kannalta hyvää rakennusmaata. Aurinkovoimahankkeen yhteydessä tehdään pienimuotoisia maansiirtotöitä, joilla on vain vähäisiä vaikutuksia alueen maa- ja kallioperään sekä maakaapeliin kattamalta alueelta. Maa-ainesten ottoa ja läjitystä voidaan hanketta varten tehdä myös läheisillä maa-ainesten ottoalueilla. Kaava-alueilla hyödynnetään pääosin olemassa olevia tierakenteita.

Tukesin kaivosrekisterin karttapalvelun mukaan hankealue on osa laajaa Scandian Metals AB:n tekemää malminetsintävarauksen aluetta. Varaus on voimassa 2 vuotta varauksen alkamispäivästä 8.9.2021, jonka jälkeen varaus raukeaa. Varaus ei rajoita hankkeen hyödyntämistä aurinkoenergian tuotantoalueena.

Hankealueen pohjois- ja itäosissa on mahdollisesti happamia sulfaattimaita, joiden olemassaolo voidaan tarvittaessa kartoittaa toteutussuunnitteluvaiheessa maaperänäyttein. Happamat sulfaattimaat voivat aiheuttaa happamia ja metallipitoisia valumavesiä, jotka haittaavat kuivatusalueen alapuolisen vesistön eliöstöä. Lisäksi ne aiheuttavat teräs- ja betonirakenteiden syöpymistä ja niillä on huonot geotekniset ominaisuudet. Pääosin alueen happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on arvioitu kuitenkin pieneksi.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin ja Natura 2000 -alueeseen

Hankealueella ei ole luonnonsuojelualueita, mutta hankealue sivuaa Natura 2000 -aluetta. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia suojelualueverkoston kohteisiin.

Jos aurinkopaneeleita toteutetaan hankealueen läntisimmässä osassa sijaitsevalle Kaasmarkunmäen Natura-alueeseen rajoittuvalla noin 80 metriä leveällä alueella, hankkeesta on tehtävä varsinainen Natura-arviointi boreaaliseen metsään kohdistuvan reunavaikutuksen takia.

Jos aurinkopaneeleja ei toteuteta kyseiselle alueelle, ja lähimmät paneelit sijoittuvat silloin yli sadan metrin päähän Natura-alueesta, hankkeella ei ole vaikutuksia Natura-alueeseen, eikä varsinainen Natura-arviointi ole tarpeen.

Kummassakaan tapauksessa hankkeella ei ole vaikutusta liito-oravaan, jolla säilyy kulkuyhteydet Natura-alueen ulkopuolelle.

Vaikutukset Satakunnan viherkäytäviin

Hankealue sijoittuu kahteen osaan haarautuvaan viherkäytävän lounaisosaan. Hanke kaventaa lounaisen viherkäytävän osaa, mutta ei katkaise sitä. Hankkeella ei ole vaikutusta viherkäytävän vahvempaan itäiseen osaan eikä haarautuneen käytävälinjauksen väliselle metsävaltaiselle alueelle.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin ja valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ei muodostu vaikutuksia, sillä ne ovat etäällä hankealueesta. Hankealueen eteläosassa sijaitsevan muinaisjäännösalueen merkitys hankkeen toteutuksen kannalta selvitetään ja tarvittaessa huomioidaan hankealueen suunnittelussa. Pohjoispuolella sijaitseva muinaisjäännös on etäällä hankealueesta. Aurinkopaneelit ovat matalia ja sijoittuvat peitteiselle metsätalousalueelle. Hankkeella maisemavaikutukset ovat vähäiset ja rajoittuvat hankealueen välittömään läheisyyteen.

Vaikutukset yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden kanssa

Tuulivoimahankkeen toteutus ei estä aurinkovoimahankkeen toteutusta, vaikka niillä voi olla yhteisvaikutuksia sähköverkon mitoitukseen.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi 20.5.2022 Ulvilan kaupungilta ja Satakuntaliitolta lausuntoa YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen. Lausunnot pyydettiin 17.6.2022 mennessä.

Seuraavassa yhteysviranomaisen tekemät tiivistelmät annetuista lausunnoista.

Ulvilan kaupunki toteaa lausunnossaan mm. seuraavasti:

Hankkeen ominaisuudet: IBV Suomi Oy:n hankkeessa on kyse teollisen kokoluokan aurinkoenergian tuotantoalueen toteuttamisesta Kaasmarkun kylän ja valtatie 11 pohjoispuoliselle metsäalueelle. Teholtaan noin 200-250 MW ja pinta-alaltaan noin 330 hehtaarin suuruisen hankkeen on tarkoitus tulevaisuudessa tuottaa uusiutuvaa, päästötöntä energiaa valtakunnalliseen sähköverkkoon. Hanke on merkittävä vihreän siirtymän investointi, jolla on ilmastonmuutosta hillitseviä ja energiaomavaraisuutta

parantavia vaikutuksia. Hanke edistää Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista. Hankealue muodostuu kolmesta osa-alueesta. Osa-alueiden väliin jää kaksi leveydeltään noin 365 ja 345 metrin suuruista tasaleveää metsäistä maa-aluetta, jotka toimivat viherkäytävinä. Tämän johdosta hankealue ei muodosta yhtä yhtenäistä aluetta.

Luonnonvarojen, erityisesti maan, maaperän, veden ja luonnon monimuotoisuuden, käyttö: Hankkeella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia metsäluontoon niillä alueilla, joille on tarkoitus sijoittaa aurinkopaneelirivistöjä ja alueen rakentamiseen ja ylläpitoon tarvittavia huoltoteitä. Hankealue on pääosin nuorehkoa havupuuta kasvavaa talousmetsää eikä sisällä merkittäviä määriä vanhemman puuston kuvioita. Hankealueen vieressä lännessä on luonnonsuojelualue (Kaasmarmunmäen Natura 2000 -alue). Luonnonsuojelualue on mahdollista huomioida suunnitelmassa siten, ettei vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluvaan alueeseen kohdistu hankealueesta johtuvaa reunavaikutusta, joka voisi heikentää sen suojeluarvoja. Ulvilan kaupunki katsoo, että Natura-alueeseen rajautuva osa hankealueesta tulisi jättää kasvamaan metsää tämän varmistamiseksi.

Jätteiden muodostuminen, pilaantuminen ja haitat: Hankkeen elinkaari on laskennallisesti noin 40 vuotta. Hankkeesta ei synny käytön aikana päästöjä veteen, ilmaan eikä maaperään. Aurinkovoimala ei aiheuta melua eikä merkittäviä maisemavaikutuksia.

Suuronnettomuus- ja/tai katastrofiriskit: Hankkeesta ei aiheudu suuronnettomuus- tai katastrofiriskejä.

Ihmisten terveydelle koituvat riskit: Aurinkoenergian tuotantovaiheessa hanke ei aiheuta terveysriskejä. Sähköturvallisuudesta huolehditaan mm. alueiden aitaamisella. Maisemakuvan muuttuminen alueellisesti voi aiheuttaa viihtymishaittaa.

Nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö: Satakunnan maakuntakaavassa ja vaihemaakuntakaavoissa 1 ja 2 hankealueelle kohdistuu vain vähän kaavamääräysmerkintöjä tai aluevarauksia. Itse hankealueelle sijoittuu vain voimalinjan ja ohjeellisen voimalinjanmerkinnät ja aivan vt11:n vieressä oleva muinaismuistoalueen merkintä. Hankealueen vieressä lännessä on luonnonsuojelualue. Hanke ei sijoitu maisemallisesti tärkeälle alueelle tai valtakunnallisesti/maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. Hankealueen eteläisin osa, joka 19 ha pinta-alallaan on noin 6 % koko hankealueesta, sijoittuu Kaasmarmun osayleiskaavan alueelle ja loppuosalla ei ole voimassa osayleiskaavaa. Edellä mainittu osa hankealueesta on merkitty osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Lähellä valtatie 11:ta kapealla hankealueen kaistaleella on merkintä: alueen osa, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Kaavamääräyksen mukaan alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon sen soveltuvuus liito-oravan elinympäristöksi. Metsän hoidossa on turvattava liito-oravan pesäpuiden sekä niitä suojaavan ja liikkumiseen tarvittavan puuston säilymisedellytykset. Lisäksi hankealueen osan kaakkoiskulmasta pieni alue sijoittuu osayleiskaavassa alueen osalle, jolla sijaitsee muinaismuistolaila rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Yleiskaavan my- ja SM(5)-merkinnät tulee huomioida suunnittelussa. Hankealueella ei ole voimassa asemakaavoja. Lähin asemakaava-alue

sijaitsee Kaasmarkan kylässä Fatiporin pientaloalueella välittömästi vt11 eteläpuolella. Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia asemakaava-alueen asutukselle, varsinkin jos valtatie varteen jätetään suojaavaa puustoa, joka samalla vähentää hankkeenmaisemavaikutuksia vt11:n tiealueelta tarkasteltuna. Nykyisellään hankealueen pääasiallinen käyttötarkoitus on maa- ja metsätalouskäyttö. Hankealueen itäosassa, aivan sen itä laidalla sijaitsee yksi vuonna 1952 valmistunut asuinrakennus, joka ei ole vakituksessa asumiskäytössä. Kiinteistön tulevasta käytöstä neuvotellaan vielä. Kiinteistö on pinta-alaltaan kohtuullisen suuri ja metsäinen, minkä johdosta asumiskäytönkin jatkuminen voisi ehkä olla mahdollista, ilman asumisviihtyisyyden liiallista heikkenemistä. Muutoin alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta tai muita häiriintyviä toimintoja. Alueen reunoilla ja myös sen läpi kulkee kantaverkon 400 kV ja 110 kV suurjännitelinjoja leveine johtoaukeineen. Alueelle ei ole suunniteltu muuta maankäyttöä. Nämä seikat huomioiden voi hankealueen katsoa olevan sijainniltaan tarkoituksenmukainen ja muita toimintoja mahdollisimman vähän häiritsevä.

Kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät maisemat ja kohteet: Hankealueelta tiedetään yksi arkeologinen kohde, Pikatiensvarsi-niminen muinaisjäännösalue. Hankkeesta tehdään maisemavaikutusten arviointi, johon sisältyy valokuvasovitteita maisemavaikutusten kannalta kriittisistä maastonkohdista. Aurinkopaneelirivistöjen muodostamat pinta-alaltaan suuret yhtenäiset alueet muuttavat maisemaa alueellisesti. Aurinkovoimalan rakennelmat ja rakennukset ovat korkeudeltaan matalia. Aurinkopaneelirivistöjen korkeus on valittavasta tekniikasta riippuen enintään 5 metriä. Aurinkopaneelirivistöjen näkyvyys maisemassa riippuu muun muassa katselusuunnasta, paneelien asennosta, auringon asemasta, alueen topografiasta, aurinkovoimalan tuotantoaluetta ympäröivien metsäalueiden määrästä sekä tuotantoalueiden reunoilla olevasta suojakasvillisuudesta. Alue on topografialtaan suhteellisen tasainen. Maiseman kokemisen kannalta keskeiset maastonkohdat sijaitsevat tasaisilla alueilla eikä paneelikenttiä sijoitu lähiympäristöstään selvästi korkeampina erottuville alueille. Aurinkovoimalan läntisin osa-alue sijaitsee metsäalueiden ympäröimänä etäällä maisema-alueista. Keskimäinen osa-alue rajoittuu lyhyeltä sivultaan valtatiehen 11 Kaasmarkan kylän Fatiporin asuinalueen läheisyydessä. Tällä kohtaa valtatie varren läheisyydessä on osayleiskaavassa osoitetut erityisiä ympäristöarvoja omaava alue ja muinaismuistoalue, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Myös itäisin osa-alue rajoittuu valtatiehen noin 400 metrin matkalta. Maisemavaikutusta on mahdollista pienentää tässäkin kohtaa jättämällä tiealueen varteen kaistale suojakasvillisuutta. Aurinkovoimalan aurinkopaneelikentät tulevat väistämättä näkymään jonkin verran valtatielle 11 alueella jo olemassa olevien voimajohtojen johtoaukeiden muodostamien näkymäkäytävien kautta. Hankkeella ei alustavien arvioiden perusteella olisi merkittäviä maisemallisia vaikutuksia vaihemaakuntakaava 2:n valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen, valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai maisemallisesti tärkeiden alueiden kannalta.

Hankkeen sijoittumisen lupamenettely: IBV Suomi Oy:n Ulvilan aurinkovoimalahankkeen sijoittamislupa-asia on tarkoitus ratkaista suunnittelutarveratkaisumenettelyllä. Suunnittelutarveratkaisun lisäksi hankkeen

toteuttaminen edellyttää rakennusvalvontaviranomaiselta haettavaa rakennus- tai toimenpidelupaa.

Yhteenvedo: Ympäristöselvityksen päätelmien sekä Ulvilan kaupungin kaupunkikehityksen omien havaintojen ja analyysin perusteella hankkeen ympäristövaikutukset eivät vertaudu merkittävyydeltään YVA-lain hankeluettelon hankkeiden ympäristövaikutuksiin. Hankesuunnitelman yhteydessä tehtävät selvitykset vastaavat laadultaan ja laajuudeltaan YVA-menettelyssä vakiintuneesti tehtäviä selvityksiä eikä varsinainen YVA-menettely näin ollen toisi oleellista lisäarvoa sijoittamislupa-asian ratkaisuun tai ympäristövaikutusten arviointiin YVA-menettelyn soveltaminen Ulvilan aurinkovoimalahankkeeseen ei ole Ulvilan kaupungin mielestä tarpeellista.

Satakuntaliitto toteaa lausunnossaan mm. seuraavasti:

Hanke: Hanke koskee aurinkoenergian tuotantoalueen toteuttamista Ulvilan kaupungin Kaasmarkun alueelle. Hankealue muodostuu kolmesta osa-alueesta, joiden laajuus on yhteensä noin 330 hehtaaria.

Maakuntakaavatilanne Satakunnassa: Vireillä oleva hanke sijoittuu Satakunnan maakuntakaavan valkoiselle alueelle siten, että osa Satakunnan maakuntakaavassa osoitetusta voimalinjan yhteystarvetta osoittavasta merkinnästä sijoittuu hankealueen reunaan ja osa kulkee yhden suunnitellun hankkeen osa-alueen kautta. Voimalinjan yhteystarvetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan maankäytön suunnittelulla on turvattava voimalinjan yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus. Yhteystarpeen toteuttamiseksi on sähkönsiirtoverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa selvitettävä alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitalliset vaihtoehdot. Lisäksi keskimmaiselle osa-alueelle sijoittuu voimalinjaa osoittava merkintä. Merkinnällä osoitetaan vähintään 110 kV:n voimalinjat. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Läntisin hankkeen osa-alue rajautuu Satakunnan maakuntakaavassa osoitettuun luonnonsuojelualueeseen. Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavat luonnonsuojelualueet. SL-merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöön mahdollisesti vaikuttavista merkittävistä suunnitelmista ja hankkeista tai ennen vallitsevia olosuhteita merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee luonnonsuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. SL-merkintää koskee myös suojelumääräys, jonka mukaan alueella ei saa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä tai hankkeita, jotka voivat oleellisesti vaarantaa tai heikentää alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi luonnonsuojelualueeksi. Edellä mainittu alue on osoitettu myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvana alueena Satakunnan maakuntakaavassa. Hankealue rajautuu eteläosistaan Tampereentiehen (valtatie 11), jonka eteläpuolisella alueella on Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu merkittävä kulttuuriympäristö- ja maisemamatkailun kehittämisen kohdevyöhyke. Merkintään liittyy suunnittelumääräys. Lisäksi alueelle on osoitettu matkailun ja virkistyskehtämisen yhteystarve, jolla osoitetaan merkittävien matkailun kehittämisyöhykkeiden toiminnalliset yhteystarpeet. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on aurinkoenergiaa koskien esitetty koko kaava-alueetta koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan suunniteltaessa aurinkoenergian

tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liitännäispisteiden läheisyyteen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Lisäksi aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa tulee huolehtia, että luonnonarvojen, virkistys- ja kulttuuriympäristöjen ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.

Satakuntaliitto toteaa kannanottonaan seuraavaa: Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarvetta arvioitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota YVA-lain liitteen 2 mukaisesti hankkeen ominaisuuksiin koskien mm. hankkeen kokoa ja suunnitelmaa sekä yhteisvaikutuksiin muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä tarkasteltaessa on otettava huomioon erityisesti nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö ja vaikutusten yleinen luonne, rajat ylittävä vaikutus, vaikutusten voimakkuus ja monitahoisuus, vaikutusten todennäköisyys, vaikutusten odotettu alkamisaika, kesto, toistumistiheys ja palautuvuus, yhteisvaikutus muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden vaikutusten kanssa sekä mahdollisuus vähentää vaikutuksia tehokkaasti. Satakuntaliitto toteaa, että hankkeen loppupäätelmissä olisi tullut käydä läpi hankkeen merkittävimmät vaikutukset ja perustella, miksi hanke ei edellyttäisi YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen. Hankkeen vaikutuksia esimerkiksi alueen luontoon on lausuntopyynnön liitteenä olevan asiakirjan perusteella vaikea arvioida, joten ennen YVA-tarvetta koskevaa päätöksentekoa on syytä selvittää esitettyä tarkemmin hankealueen luonnonarvoja, mahdolliset uhanalaisten lajien esiintymät ja alueen luontotyytit. Lisäksi hankkeessa on selvittävä, miten Satakunnan viherrakenneselvityksessä määritellyt ekologiset yhteydet otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa. Satakuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että selvityksessä on käsitelty varsin ylimalkaisesti Satakunnan maakuntakaavassa osoitetun luonnonsuojelualueen ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen arvoja ja miten esim. hankealueen ekologiset yhteydet kytkeytyvät alueelle. Alueella on mm. merkittävää vanhan metsän lajistoa. Maakunnallisesti merkittäviä ekologisia yhteyksiä koskevaa selvitystä tuleekin tarkentaa yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä siten, että hankkeessa selvitetään miten hankealueen sisäiset ekologiset yhteydet toimivat alueen maankäytön muuttuessa. Ympäristöselvityksen karttakuvissa esitetty hankealue näyttää rajautuvan valtatiehen 11. Selvityksessä tulee arvioida hankkeen vaikutuksia myös valtatielle 11 ja arvioida paneelien riittävää etäisyyttä valtatiehen. Samalla tulee arvioida, miten hanke ja hankealueen aitaaminen vaikuttavat valtatiehen 11 liikenneturvallisuuteen, koska aita muuttanee hirvieläinten kulkureittejä. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös mm. elinympäristöjen mahdolliseen pirstoutumiseen ja pirstoutumisesta aiheutuviin vaikutuksiin. Arvioinnissa on otettava huomioon aurinkopaneelien alle jäävä maa ja rakennettavat huoltotiet sekä alueen metsätalouskäyttö. Alueelle rakennettavien aurinkopaneelirivistöjen tuottama sähkö kootaan ympäristöselvitykseen sisältyvän hankkeen teknisen kuvauksen mukaan maakaapeleiden rivistöjen väliin sijoitettavien muuntamoiden kautta tuotantoalueen sähköasemaan, jonka on suunniteltu sijaitsevan Fingridin Ulvilan sähköaseman vieressä. Karttakuvien perusteella yhteys em. sähköasemalle on tarkoitus toteuttaa joko maakaapelina tai ilmajohtona. Ympäristöselvityksessä ei ole

tarkemmin kuvattu ko. yhteyden toteuttamista ja reiteille mahdollisesti sijoittuvia luonto- tai muita arvoja. Asutuksen osalta on todettu mm. seuraavaa: Hankealueen itäpäässä, Pyhäjärventien varressa, sijaitsee asuinrakennus, joka jää tontteineen hankealueen sisälle. Ympäristöselvityksen mukaan hankekehittäjä neuvottelee maanomistajan kanssa, voidaanko tontti liittää osaksi hankealuetta asuinrakennuksen käyttötarkoituksen muutoksella. Hankkeen vaikutuksia asutukseen ja elinympäristön viihtyisyyteen olisi tullut arvioida tarkemmin. Hankkeella on vaikutuksia myös alueen jokamiehenoikeudella tapahtuvaan virkistyskäyttöön, kun hankealueet aidataan. Tämä on todettu myös ympäristöselostuksen päätelmissä koskien alueen virkistyskäyttöä. Satakunnan maakuntakaavojen osalta Satakuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että maakuntakaavojen sisältö on kuvattu ylimalkaisesti. Lisäksi kuvauksessa on otettava huomioon, että Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaa, kumoutuvat samalla Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset. Ympäristöselvityksen sivulla 29 olevasta kulttuuriympäristöä ja maisemaa kuvaavasta kartasta puuttuvat Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 maisemallisesti tärkeinä alueina osoitetut maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Hankkeen vaikutuksia tulee arvioida myös suhteessa maisema-alueeseen ja mahdollisuuksien mukaan laatia myös havainnollistavaa aineistoa. Satakuntaliitto toteaa, että YVA-tarveharkintaa koskevassa asiakirjassa on kuvattu hankealueen tarkemman suunnittelun lähtökohdat ja ympäristövaikutukset varsin yleispiirteisellä tavalla. Lausunnolla olevaa ympäristöselvitystä tulee täydentää vähintään edellä mainituilta osin ennen kuin päätös tarpeesta toteuttaa ympäristövaikutusten arviointi osana hankkeen toteutusta tehdään. Päätöksenteossa on otettava huomioon, että tällaisista laajamittaisista aurinkoenergian tuotantoalueista ja tuotantoalueisiin liittyvistä ympäristövaikutuksista on Suomessa vielä vähän kokemusta. Tämänkaltaisella laajalla, eri osa-alueista koostuvalla aitojen ympäröimällä alueella on vaikutuksia esim. elinympäristöjen toimivuudelle. Toisaalta vireillä oleva hankealue on valtaosin metsätalouskäytössä olevaa aluetta. YVA-tarveharkinnan yhteydessä on otettava huomioon Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 koko vaihemaakuntakaava-alueita koskeva aurinkoenergiaa käsittelevä suunnittelumääräys ja samalla tulee arvioida, miten esimerkiksi suunnittelutarveratkaisua koskevassa päätöksessä voidaan todeta suunnittelumääräyksen toteutuminen.

Satakuntaliitto esittää edellä esitetyin perusteluin harkittavaksi YVA-menettelyn käynnistämistä koskien IBV Suomi Oy:n aurinkovoimalahanketta Ulvilassa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus pyysi 20.6.2022 hankkeesta vastaavalta vastinetta saatujen lausuntojen johdosta. Hankevastaava on 29.6.2022 toimittanut vastineen, josta alla yhteysviranomaisen laatima tiivistelmä:

Uvilan kaupungin lausunto 14.6.2022: Hankkeesta vastaava yhtyy Ulvilan kaupunginhallituksen antamassa lausunnossa esitettyihin näkemyksiin ja johtopäätöksiin.

Satakuntaliiton lausunto 16.6.2022: Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan YVA-lain liitteessä 1. Tältä osin huomionarvoista on, että aurinkovoimalat taikka aurinkovoimalahankkeet eivät sisälly

YVA-lain liitteenä 1 olevaan hankeluetteloon. Tästä johtuen selkeänä lähtökohtana asiassa on, että Ulvilan aurinkovoimahankkeelta ei tule edellyttää YVA-menettelyä. YVA-menettelyn tarpeen osalta aurinkovoimahankkeiden suunnitteluun liittyen on eräissä yhteyksissä esitetty, voiko YVA-menettelyn tarve perustua YVA-lain liitteen 1 kohdan 2 alakohtaan f, jonka mukaan arviointivelvollisuus on: "yli 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonnon pysyväisluonteinen muuttaminen toteuttamalla uudisajituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uusintamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla". YVA-lain hankeluettelon kohdan 2f soveltamiseen ei IBV Suomen näkemyksen mukaan ole perustetta Ulvilan hankkeessa. Kuten edellä on todettu, suunnittelun kohteena oleva noin 320 hehtaarin laajuinen hankealue koostuu kolmesta osasta, joiden väliin jää vähintään 350 metrin levyiset metsäalueet. Suurin osa-alueista on pinta-alaltaan noin 121 hehtaaria. Näin ollen mikään osa-alueista ei ylitä YVA-laissa tarkoitetun 200 hehtaarin laajuisen, yhtenäiseksi katsottavan alueen rajaa. Koska YVA-lain systematiikassa hankeluetteloa on pidettävä luonteeltaan tyhjentävänä, IBV Suomi katsoo, että hankeluettelossa mainittuja harkintakriteereitä tulee soveltaa hankeluettelon mukaisesti, eikä hankeluetteloa voida tulkinnallisesti laajentaa koskemaan muita hankkeita tai hankeluettelossa tehtyjä luokitteluja pienempiä hankkeita. IBV:n näkemyksen mukaan Ulvilan aurinkovoimalahankkeessa ei ole siten kysymys YVA-lain hankeluettelon kohdassa 2f tarkoitetusta luonnonvarojen käyttöön liittyvästä tai siihen rinnastuvasta hankkeesta, vaan maankäyttö- ja rakennuslain säännösten perusteella arvioitavasta rakennushankkeesta. YVA-lain 3 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain hankeluettelossa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ottaen huomioon, että aurinkovoimahankkeet eivät kuulu voimassa olevan YVA-lainsäädännön mukaan YVA-menettelyä aina edellyttävien hankkeiden luetteloon, IBV Suomi on laadittanut Sitowise Oy:llä 4.5.2022 päivätyn Ulvilan aurinkovoimahanketta koskevan ympäristöselvityksen. Sitowise Oy:n selvityksen perusteella IBV Suomen näkemyksen mukaan on selvää, että Ulvilan aurinkovoimahanke ei aiheuta laajuudeltaan ja laadultaan sellaisia merkittäviä vaikutuksia, joita YVA-laissa tarkoitetaan. Kuten Sitowise Oy:n selvityksestä ja Ulvilan kaupunkihallituksen lausunnosta ilmenee, Ulvilan hankkeen edetessä hankkeesta laaditaan luvitusta varten tarkemmat selvitykset. Ympäristöselvitykset tehdään kevään ja kesän 2022 aikana. Luontoselvitykset kattavat myös hankealueelle johtavan maakaapeli- tai ilmajohtoyhteyden alueen. Satakunnan liiton lausunnossa 16.6.2022 esitetyt selvitysten täydennystarpeet tullaan siten huomioimaan myöhemmissä selvityksissä, eivätkä nämä myöhemmät selvitystarpeet perustele YVA-menettelyn soveltamista. YVA-menettelyn tarpeen osalta voidaan myös todeta, että Ulvilan aurinkovoimahankkeeseen liittyvää tuotantoalueen rajausta on jo tähän mennessä tehtyjen selvitysten perusteella tarkennettu YVA-tarveharkintapyyntönsä esitetystä niin, että hankealueen Natura-alueeseen rajautuva osa on poistettu. Etäisyys Natura-alueeseen on uudessa hankealuerajauksessa 145 metriä, jolloin hankkeella ei ole vaikutuksia Natura-alueen luonnonoloihin. Hankealue ei myöskään katkaise ekologisia yhteyksiä Natura-alueelle, jonne yhteydet säilyvät kaakon, lännen ja pohjoisen suunnista.

Hankkeen suunnitellut jatkovaiheet: Suunnittelutarveratkaisuun liittyvän säädösperustan osalta IBV Suomi toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä voidaan soveltaa sellaiseen rakentamiseen, joka ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa. Ulvilan hankkeen kannalta on merkittävää, että suunnittelutarveratkaisuhakemuksen yhteydessä esitetään laadittavien selvitysten tulokset ja arvioidaan hankkeen vaikutukset. Myös kuuleminen ja sidosryhmien osallistaminen toteutetaan Ulvilan aurinkoenergian tuotantohankkeen osalta huomattavasti laajempaan kuin suunnittelutarveratkaisuissa on tapana.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeet, joihin arviointimenettelyä sovelletaan aina, on määriteltä YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelon vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. (YVA-laki 3 § 2 mom.)

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa (YVA-lain 3 §:n 2. mom) otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen (277/2017) 2 §:ssä.

Päätös on tehty hankkeesta vastaavalta saatujen tietojen, saatujen lausuntojen sekä ELY-keskuksen käytössä olevien asiantuntijatiedon perusteella. ELY-keskus on arvioinut IBV Suomi Oy:n aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarvetta YVA-lain liitteessä 2 säädettyjen kriteerien mukaan sekä vertaamalla sen todennäköisten vaikutusten laatua ja laajuutta YVA-lain liitteessä 1 esitettyjen hankkeiden laatuun ja laajuuteen.

Hankkeen sijainti, ominaisuudet ja vaikutusten luonne

Suunnitellun aurinkovoimalaitoshankkeen todennäköisistä vaikutuksista, nousevat keskeisimmiksi hankkeen koko, sijainti sekä ajallinen elinkaari.

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 2 f) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin, joissa yli 200 hehtaarin laajuinen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonto pysyväisluonteisesti muutetaan toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla.

Hankevastaavan esityksen mukaan aurinkovoimalaitoshanke muodostuu kolmesta osa-alueesta, joiden yksittäinen pinta-ala vaihtelee 93 hehtaarin ja 118 hehtaarin välillä ja yhteensä hankealue on noin 330 hehtaaria. Osa-alueiden välille jää suunnitelman mukaan 365 metriä ja 345 metriä leveät metsäiset maa-alueet. Vastineen mukaan Natura 2000 -alueeseen rajautuva alue jätetään pois suunnitelmista, jolloin hankealueen kokonaispinta-ala on noin 320 hehtaaria.

Hankealueen maankäytöllinen tilanne

Päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa tulee ottaa huomioon voimassa olevat aluetta koskevat kaavat. Hankealuetta koskevan Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 yleismääräyksen mukaan: *"Suunniteltaessa aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen. Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa tulee huolehtia, että luonnonarvojen, virkistys- ja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään."*

Hankealueen eteläosassa on voimassa yleiskaava. Siinä hankealue sijoittuu kaavamerkinnän Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M) alueelle. Merkinnän määräyksen mukaan: *"Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvien talous- ja tuotantotoiminnan tilojen rakentaminen. Rakennukset tulee sijoittaa siten, että metsäalueiden reunat säilyvät ehyinä eikä rakennuksia sijoiteta avoimille pelto- tai ranta-alueille."* ELY-keskus katsoo, että hankkeen toteuttaminen edellyttää tarkempaa selvittämistä siitä, voiko hankkeen mukaista aurinkovoimalaitosta sijoittaa maankäytöllisesti kyseiselle alueelle. Laajan aurinkovoimala-alueen perustaminen edellyttää aurinkopaneelien runsaan määrän lisäksi myös muiden toimintojen maankäytöllistä selvittämistä, ympäristövaikutusten selvittämistä sekä maankäytöllistä yhteensovittamista olemassa olevan maankäytön kanssa.

Vesistövaikutukset

Hankealue sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueella ja hankealueelta vedet laskevat pienempiä oja pitkin Harjunpäänjokeen ja siitä edelleen Kokemäenjokeen. Vesimuodostuman Harjunpäänjoki-Kaasmakunjoki-Kullaanjoki ekologinen tila on luokiteltu vuonna 2019 päivitetystä luokittelusta hyväksi, eikä siinä ole tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen vuonna 2013 tehtyyn luokitteluun nähden.

Hankkeen merkittävimmät todennäköiset vesistövaikutukset voivat aiheutua hankealueen muuttamisesta aurinkovoimakäyttöön sopivaksi poistamalla hankealueelta puusto sekä paneelien huoltoa varten rakennettavien huoltoteiden rakentamisesta. Hankealueen läheisyydessä sijaitsee todennäköisesti happamia sulfaattimaita ja hankkeella voi olla vaikutusta pintavesiin, jos aurinkoenergian tuotantoalueen rakentaminen aiheuttaa esimerkiksi ojituksen kautta laajamittaisempaa pohjavedenpinnan alenemista happamilla sulfaattimaa-alueilla.

Hankkeen tuottama uusiutuva energia

Hanke-esityksessä on todettu hankkeen tuottavan uusiutuvaa energiaa. ELY-keskus yhteysviranomaisena pitää aurinkoenergian tuotannon lisäämistä sinänsä tavoiteltavana, erityisesti kun aurinkovoimaa suunnitellaan ihmisen käyttöönottamille alueille, kuten käytöstä poistetut turvesuot. Olettaessa laaja metsäalue aurinkovoiman tuotannon käyttöön, poistuu samalla olemassa olevan metsän ja tulevan metsän muodostama hiilinielu. Hanke-esityksessä ei ole yhteysviranomaisen näkemyksen

mukaan arvioitu riittävällä tarkkuudella, mikä on aurinkovoimahankkeen todellinen vaikutus ilmastonmuutokseen.

Vaikutukset ihmisiin, yhteiskuntaan ja maisemaan ja vaikutusten ajallinen luonne

Hankkeen kaltainen laaja aurinkovoimalaitos muuttaa paneeleiden sijaintialueella voimakkaasti maisemaa ja lähialueen asukkaiden kokemusta elinpiiristään. Alle kilometrin etäisyydelle hankealueesta sijoittuu kyläyhteisö kouluineen. Hankkeen arvioitu käyttöikä on 40 vuotta. Maiseman muutos ja hankkeen vaikutukset ihmisiin ja yhteiskuntaan ovat pysyväisluonteisia.

Hankkeesta aiheutuvat vaikutukset ovat kaikilta osin kestoaltaan pysyväisluonteisia. Vaikutukset ihmisten virkistykseen ja maisemaan ovat "pysyviä", koska ne kestävät nyt keski-ikäisten koko odotettavissa olevan loppuiän ja vastaavasti nyt syntyvillä pitkälle keski-ikään saakka. Niin ikään hankealue on mm. metsästysseuran aktiivista metsästysaluetta. Hankealue katkaisee pitkäksi ajaksi kulkuyhteyksiä ja poistaa laajan metsäalueen pitkäksi ajaksi metsästysseuran käytöstä ja ns. jokamiehenoikeuden piiristä sekä myös alueen luonnonvaraisten kasvien ja eläinten käytöstä.

Edelleen hankkeesta aiheutuvat vaikutukset maaperään ovat pysyviä. Aurinkovoiman tuotantoalueen perustaminen edellyttää laajoja maanmuokkaustoimia, samoin kuin tarvittavien huoltoteiden ja kaapelikaivantojen rakentaminen.

ELY-keskuksen mielestä IBV Suomi Oy:n Ulvilaan suunnitteleman laajan aurinkovoimahankkeen vaikutukset ympäristön ovat pysyväisluonteisia ja vaikutusten arviointi edellyttää YVA-lain mukaista menettelyä.

Yhteenveto

ELY-keskus katsoo, että IBV Suomi Oy:n suunnittelemassa aurinkovoimahankkeessa erillisiksi esitetyt aurinkovoimalaitosalueet muodostavat yhtenäiseksi katsottavan alueen. Hankkeen vaikutukset ovat laadultaan ja laajuudeltaan rinnasteisia YVA-lain liitteen 1 kohdan 2 f) mukaiseen hankkeeseen. Suunnitelman mukainen hankeala, 330 hehtaaria, on 165 % hankeluettelon mukaisesta 200 hehtaarin rajasta.

IBV Suomi Oy:n suunnittelema aurinkovoimahanke Ulvilaan on pinta-alaltaan erittäin laaja ja siitä voi aiheutua moninaisia vaikutuksia. Lisäksi hankkeen käyttöikä tekee toiminnasta pysyväisluonteista.

IBV Suomi Oy:n aurinkovoimahankkeeseen tulee siten soveltaa YVA-lain mukaista arviointimenettelyä YVA-lain 3 §:n 2 mom. nojalla.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §

Hallintolaki (434/2003): 31 ja 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava Turun hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on liitteenä.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan hankealueen kunnan verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/varsinais-suomi-ja-satakunta "Energiantuotanto"-luokan päätöksissä.

Päätös lähetetään sähköisesti tiedoksi lausunnonantajille.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt ylitarkastaja Susanna Sipilä ja ratkaissut johtava asiantuntija Asta Asikainen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Liite 1 Hankealueen kartta

Liite 2 Valitusosoitus

JAKELU

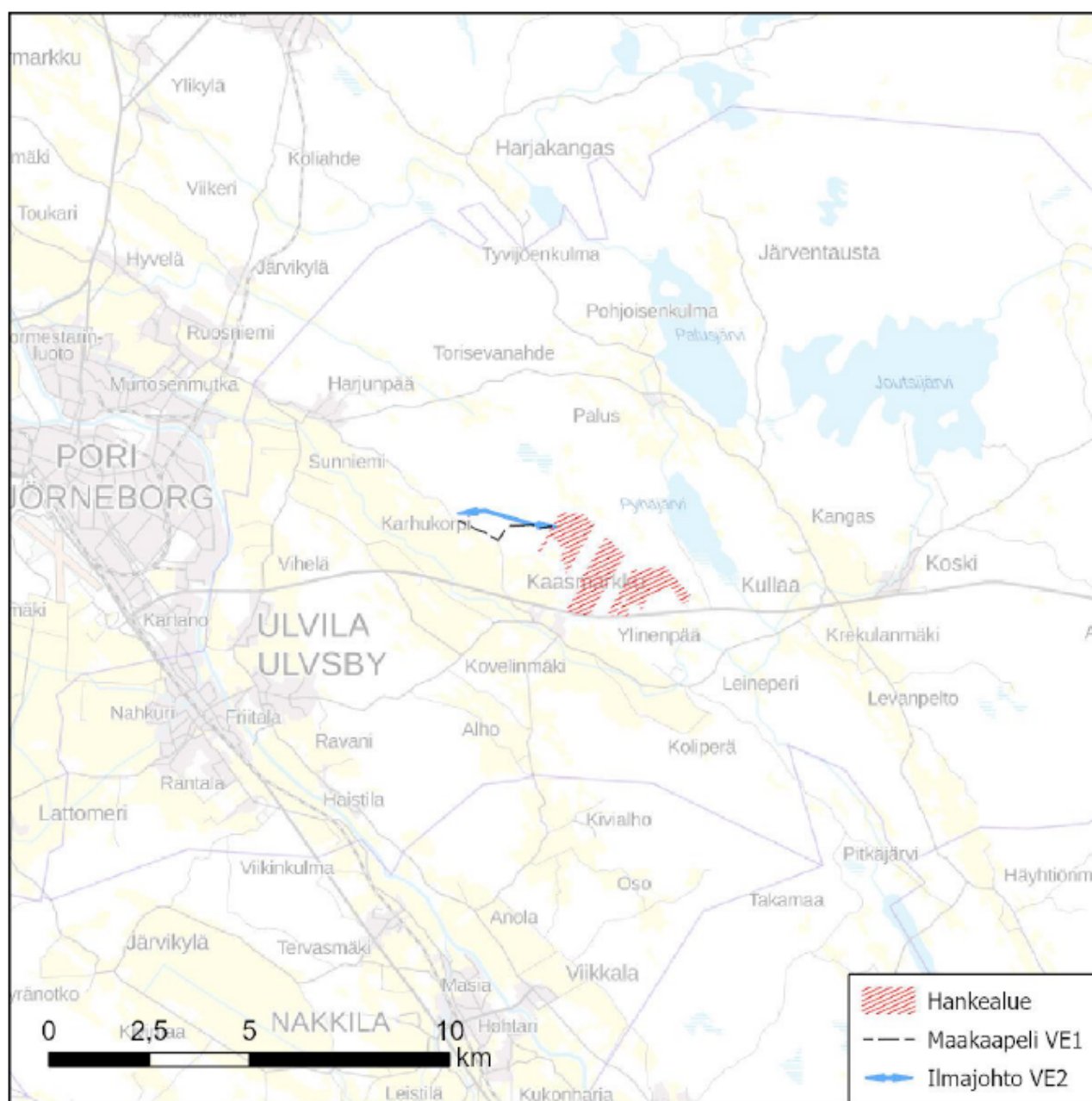
IBV Suomi Oy

TIEDOKSI

Satakuntaliitto

Ulvilan kaupunki

LIITE 1, Hankealueen kartta (Karttapohja: Maanmittauslaitos 2022)

Valitusosoitus

Tähän päätökseen saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa 270 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinnmaksulaissa (1455/2015) säädetään erikseen niistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valitusaika Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään. Valitusaika päättyy 21.8.2022.

Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä (7) päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu valittajan ilmoittamalla osoitteella, ellei valituksen yhteydessä muuta näytetä.

Sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksenalainen päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- mahdolliset asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä toimii muu kuin asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Toimittaminen

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa:
 Turun hallinto-oikeus
 Sairashuoneenkatu 2-4
 PL 32
 20101 Turku
 Vaihde 029 56 42400, Kirjaamo 029 56 42410
 turku.hao@oikeus.fi

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai lähetin välityksellä taikka lähettäjän omalla vastuulla postitse tai sähköisesti. Valituskirjelmän tulee olla valitusviranomaisella viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja VARELY/3304/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3304/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Asikainen Asta 15.07.2022 10:58

Esittelijä Sipilä Susanna 15.07.2022 10:57